

ТЕМА 2. ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ТА ПОДАТКОВА СИСТЕМА

1. Сутність податкової політики.
2. Податкова система та принципи її побудови
3. Оцінка податкової політики та податкової системи України

Податкова політика держави – це діяльність держави у сфері встановлення, правового регламентування та організації справляння податків і податкових платежів у централізовані фонди грошових ресурсів держави.

Цілі податкової політики

```
graph TD; A[Цілі податкової політики] --> B[Фіскальна]; A --> C[Економічна];
```

Фіскальна

(мобілізація частини створеного ВВП держави до централізованого державного фонду для фінансування витрат держави)

Економічна

(вплив на економіку через податковий механізм з метою проведення структурних змін суспільного відтворення, перерозподілу ВНД та ВВП, регулювання попиту та пропозиції, стимулювання підприємницької, інвестиційної та фінансової діяльності)

Завдання податкової політики:

Фіскальні — через яку досягається мобілізація коштів до бюджетів усіх рівнів для забезпечення держави фінансовими ресурсами, необхідними для виконання її функцій;

економічні або регулюючі — спрямована на підвищення рівня економічного розвитку держави, пожвавлення ділової і підприємницької активності в країні і міжнародних економічних зв'язків, сприяння вирішенню соціальних проблем;

контролюючі — контроль за діяльністю суб'єктів економічних відносин.

Умовно виокремлюють три можливі типи податкової політики:

- Перший тип – високий рівень оподаткування, тобто політика, що характеризується максимальним збільшенням податкового тягара. При цьому неминучим є виникнення ситуації, за якої підвищення рівня оподаткування не супроводжується приростом надходжень до бюджетів різних рівнів.
- Другий тип – низький податковий тягар, коли держава максимально враховує не лише власні фіскальні інтереси, а й інтереси платників податків. Така політика сприяє якнайшвидшому розвитку економіки, особливо її реального сектора, оскільки забезпечує найсприятливіший податковий і інвестиційний клімат. Податковий тягар на суб'єкти підприємництва істотно пом'якшений, але державні соціальні програми значно урізані внаслідок скорочення бюджетних доходів.
- Третій тип – податкова політика з досить істотним рівнем оподаткування як для корпорацій, так і для фізичних осіб, яка дає змогу компенсувати громадянам країни високий рівень соціального захисту та існування значної кількості державних соціальних гарантій і програм.

Методи податкової політики:

Управління полягає в організуючою і розпорядчої діяльності фінансових і податкових органів, яка націлена на створення ефективної системи оподаткування і ґрунтується на об'єктивних закономірностях розвитку.

Інформування (пропаганда) - діяльність фінансових і податкових органів щодо доведення до платників податків інформації, необхідної їм для правильного виконання податкових обов'язків. Мається на увазі [інформація](#) діяльність фінансових і податкових органів щодо доведення до платників податків інформації, необхідної їм для правильного виконання податкових обов'язків. Мається на увазі інформація про діючі [податки і збори](#) діяльність фінансових і податкових органів щодо доведення до платників податків інформації, необхідної їм для правильного виконання податкових обов'язків. Мається на увазі інформація про діючі податки і збори, порядок їх обчислення, [терміни](#) сплати і т.п.

Виховання має своєю метою прищеплення платникам податків усвідомленої необхідності сумлінного виконання ними своїх податкових обов'язків і передбачає здійснення [просвітницької](#) має своєю метою прищеплення платникам податків усвідомленої необхідності сумлінного виконання ними своїх податкових обов'язків і передбачає здійснення просвітницької [роботи](#) з роз'яснення необхідності оподаткування для держави і суспільства.

Консультування зводиться до роз'яснення фінансовими і податковими органами особам, відповідальним за виконання податкових обов'язків, положень законодавства про [податки](#) і збори, застосування яких на практиці викликає у них труднощі.

Пільгування – діяльність фінансових органон з надання окремим категоріям платників [податків](#) (платників зборів) можливості не сплачувати податки чи збори.

Контролювання представляє собою діяльність податкових органів з використанням спеціальних форм і методів по виявленню порушень законодавства про податки і збори, в кінцевому рахунку, націлену па досягнення високого рівня податкової дисципліни серед платників податків і податкових агентів.

Податкова політика держави включає такі обов'язкові заходи:

- розробка стратегії та відповідної теорії розвитку податкової системи з проведенням всіх необхідних наукових розрахунків;
- визначення напрямів, принципів та порядку оподаткування;
- розробку заходів, спрямованих на досягнення поставлених цілей у економічній, політичній та соціальній сферах розвитку держави.

Для податкової політики країн, що мають довгострокову концепцію побудови національної економіки, характерні такі риси:

- чітке визначення проблем, що стоять перед економікою країни;
- ранжування цілей за ступенем їх важливості та концентрація зусиль на досягненні головних з них;
- проведення аналітичної роботи та вивчення іноземного досвіду податкових реформ, чітке уявлення про економічні результати, вигоди і втрати при здійсненні кожної з програм реформування;
- оцінка ефективності реалізації подібних програм у минулому;
- аналіз наявних у розпорядженні інструментів;
- аналіз вихідних умов;
- коректування політики з урахуванням національної специфіки і часу.

Податкова система України в економічному контексті визначається як урегульована нормами права сукупність податків, що здійснюються на території України, а також форм і методів їхнього встановлення, зміни чи скасування, дій, що забезпечують їхню сплату, контроль і відповідальність за порушення податкового законодавства.

Принципи оподаткування:

1. **Загальність оподаткування** - кожна особа зобов'язана сплачувати податки та збори, платником яких вона є.
2. **Рівність усіх платників перед законом.**
3. **Невідворотність настання визначеної законом відповідальності у разі порушення податкового законодавства.**
4. **Презумпція правомірності рішень платника** означає, що у випадку, коли норма закону чи іншого нормативно-правового акта припускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків платників податків або контролюючих органів, рішення приймається на користь платника.
5. **Фіскальна достатність** – встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями.
6. **Соціальна справедливість** - встановлення податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків.
7. **Економічність оподаткування** - встановлення податків та зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування.
8. **Нейтральність оподаткування** - встановлення податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоспроможності платника податків.
9. **Стабільність** - зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше, ніж за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки.
10. **Рівномірність та зручність сплати** - встановлення строків сплати податків та зборів, виходячи із необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів для здійснення витрат бюджету та зручності їх сплати платниками.
11. **Єдиний підхід до встановлення податків та зборів** - визначення на законодавчому рівні всіх обов'язкових елементів податку.
12. **Загальнодержавні, місцеві податки та збори, справляння яких не передбачено ПКУ, сплаті не підлягають.**
13. **Податкові періоди та строки сплати податків та зборів** устанавлюються, виходячи з необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів усіх рівнів, з урахуванням зручності виконання платником податкового обов'язку та зменшення витрат на адміністрування податків та зборів.
14. **Встановлення і скасування податків та зборів, пільг їх платникам здійснюється відповідно ПК.**

Сплата податків

Чинні показники

Джерело: www.doingbusiness.org

Індикатори	Україна	Європа Центральна Азія	Країни ОЕСР* з високим рівнем доходу
Платежі (кількість на рік)	5.0	19.2	11.1
Час (години на рік)	350.0	232.7	176.6
Повна податкова ставка (% від доходу)	52.2	34.8	41.2
Податок на дохід (% від доходу)	9.03	10.8	14.9
Податки і збори на робочу силу (% від доходу)	43.1	20.4	24.1
Інші податки (% від доходу)	0.1	3.1	1.7

*Організація економічного співробітництва та розвитку

МІНІСТЕРСТВО
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Податки або обов'язкові збори	Платежі (кількість)	Примітки щодо платежів	Час (години)	Встановлена законом податкова ставка	Податкова база	Загальна податкова ставка (ЗСП)	Примітки щодо ЗСП
Єдиний соціальний внесок	1	online	100	38.19%	високі зарплати	43.08	
Корпоративний подохідний податок	1	online	100	18%	оподаткований прибуток	9.03	
Земельний податок	1	online		різні ставки	площа земельної ділянки та значення	0.07	
Податок на навколишнє середовище	1	online		різні ставки	тонна відходів	0.01	
Сплачений працівником – податок на соціальне страхування	0	online, спільно		3.6%	високі зарплати	0.00	утримується
Воєнний збір	0	online, спільно		1.5%	особистий прибуток	0.00	утримується
Податок на додану вартість (ПДВ)	1	online	150	20%	додана вартість	0.00	не входить
Загалом	5.0		350.00			52.2	

Сплата податків

З урахуванням норм нового Податкового кодексу

Індикатори	Україна	Європа Центральна Азія	Країни ОЕСР* з високим рівнем доходу
Платежі (кількість на рік)	5.0	19.2	11.1
Час (години на рік)	300.0	232.7	176.6
Повна податкова ставка (% від доходу)	32.61	34.8	41.2
Податок на дохід (% від доходу)	9.03	10.8	14.9
Податки і збори на робочу силу (% від доходу)	23.5	20.4	24.1
Інші податки (% від доходу)	0.1	3.1	1.7

*Організація економічного співробітництва та розвитку

Податки або обов'язкові збори	Платежі (кількість)	Примітки щодо платежів	Час (години)	Встановлена законом податкова ставка	Податкова база	Загальна податкова ставка (ЗСП)	Примітки щодо ЗСП
Єдиний соціальний внесок	1	online	75	22%	високі зарплати	23.5	
Корпоративний подохідний податок	1	online	75	18%	оподаткований прибуток	9.03	
Земельний податок	1	online		різні ставки	площа земельної ділянки та значення	0.07	
Податок на навколишнє середовище	1	online		різні ставки	тонна відходів	0.01	
Сплачений працівником – податок на соціальне страхування	0	online, спільно		0%	високі зарплати	0.00	не утримується
Воєнний збір	0	online, спільно		1.5%	особистий прибуток	0.00	утримується
Податок на додану вартість (ПДВ)	1	online	150	20%	додана вартість	0.00	не входить
Загалом	5		300.00			32.61	

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!!!